

จิ้งเหลนบ้าน

Eutropis multifasciata (Kuhl, 1820)

Many-lined sun skink

จิ้งเหลนบ้าน – *Eutropis multifasciata* (Kuhl, 1820)

ลักษณะ มีขนาดตัวเล็ก (จากปลายปากถึงรูท่อน 130 มิลลิเมตร และหางยาว 150 มิลลิเมตร) หัวยาวและส่วนหัวกว้างกว่าลำคอเล็กน้อย ส่วนปลายของหัวเรียว ลำตัวป้อม หางยาว ผิวหนังลำตัวมีเกล็ดปกคลุมและมีลักษณะเป็นเกล็ดพื้นผิวมัน เกล็ดบนหัวเป็นแผ่นกว้าง เปลือกตาล่างมีเกล็ดปกคลุมและตัวเกล็ดโปร่งแสงเล็กน้อย เกล็ดบนหลังรูปร่างหลายเหลี่ยมและตัวแผ่นเกล็ดมีสันแบน 3 สัน (บางตัวอาจมี 5 สัน) เกล็ดบนหางมีสันแบน 3 สันเฉพาะทางส่วนต้นของหางแต่ส่วนปลายของหางเป็นแผ่นเกล็ดพื้นผิวเรียบ เกล็ดด้านข้างลำตัวมีสันแบน 3 สัน เกล็ดด้านท้องเรียบ เกล็ดรอบลำตัวในตำแหน่งกึ่งกลางตัวจำนวน 30-34 เกล็ด

ลำตัวมีด้านหลังสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลอมเขียว เกล็ดบนหลังมีขอบเป็นสีเข้ม ขอบด้านข้างของหัวมีแถบสีน้ำตาลจางพาดยาวจากส่วนปลายของปากผ่านไปทางด้านบนของตาและขอบด้านข้างของด้านหลัง (ความกว้างประมาณ 2 แผ่นเกล็ด) ถึงส่วนต้นของหาง ด้านข้างลำตัวสีน้ำตาลแดงคล้ำและมีจุดกลมสีขาวขอบด้านข้างสีดำกระจาย ขอบด้านข้างของหางสีน้ำตาลและมีจุดกลมสีขาวขอบด้านข้างสีดำกระจายเฉพาะส่วนต้นของหาง ด้านท้องสีขาวอมเทาหรืออมเขียว ขาหน้าและขาหลังสีน้ำตาลและมีจุดกลมเล็กสีขาวกระจาย เพศผู้ในช่วงเวลาสืบพันธุ์มีคางและด้านข้างลำคอสีเหลืองอมส้ม

ขาหน้าและขาหลังค่อนข้างยาว เมื่อจับขาหลังแนบกับลำตัวไปทางด้านหน้า ส่วนปลายของนิ้วตีนอยู่ในตำแหน่งด้านท้ายของขาหน้า นิ้วตีนยาว นิ้วตีนทุกนิ้วมีเล็บ

การแพร่กระจาย จีน อินเดีย เมียนมาร์ ลาว เวียดนาม กัมพูชา มาเลเซีย สิงคโปร์ อินโดนีเซีย หมู่เกาะฟิลิปปินส์ ในประเทศไทยพบทุกภาคของประเทศ ในพื้นที่สถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกกราชพบในป่าเต็งรัง ป่าดิบแล้ง ป่าปลูก บริเวณสันเขื่อนของอ่างเก็บน้ำ และบริเวณอาคารและบ้านพักของสถานีวิจัยฯ

พื้นที่อาศัย หากินอยู่บนพื้นดินในพื้นที่ป่า พื้นลานซีเมนต์ของสันเขื่อน และพื้นดินบริเวณอาคารและบ้านพักของสถานีวิจัยฯ ซึ่งบางครั้งเข้ามาหากินอยู่ในอาคารและในบ้านพัก

นิสัย ส่วนมากหากินในเวลากลางวันและอยู่บนพื้นดินเป็นส่วนใหญ่ แต่ป่ายปีนต้นไม้ได้บ้างและเฉพาะระดับต่ำ หากินด้วยการเดินไปบนพื้นดินและค่อนข้างช้า ถ้าเป็นพื้นที่ป่าจะเดินขึ้นไปบนกองใบไม้หรือมุดลงไปใต้กองใบไม้หรือป่ายปีนไปบนต้นไม้เพื่อมองหาเหยื่อ ถ้าเป็นพื้นลานซีเมนต์ของสันเขื่อนหรือพื้นดินบริเวณอาคารของสถานีวิจัยฯ ซึ่งไม่มีกองใบไม้ จะเดินและหยุดเป็นช่วงเพื่อมองหาเหยื่อ เมื่อถูกรบกวนจะวิ่งหลบหนีเข้าหาซอกหรือโพรง พุ่มไม้ กองใบไม้ กองวัสดุ ที่อยู่ใกล้ที่สุดอย่างรวดเร็วเพื่อหลบซ่อนตัว มีพฤติกรรมผึ่งแดดเพื่อยกระดับอุณหภูมิลำตัว เวลา

กลางคืนจะหลบพักผ่อนได้ซ่อนไม้ ในพุ่มไม้ หรือในโพรง และใช้พื้นที่เดิมประจำทุกคืนถ้าไม่ถูกรบกวน มีพฤติกรรมปล่อยหางหลุดจากลำตัว จึงเหลนชนิดนี้ตกลูกเป็นตัว (ovoviviparous)

สถานภาพ ไม่ได้เป็นสัตว์ป่าคุ้มครองตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 และไม่มีสถานภาพเพื่อการอนุรักษ์ตามเกณฑ์ของ Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning (2005) และตามเกณฑ์ของ IUCN (2008) ในพื้นที่สถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกกราชพบได้บ่อยครั้ง